

ПОЗОРИШНЕ НОВИНЕ

www.narodnopozirote.rs

Издаје Народно позориште у Београду

У ОВОЈ СЕЗОНИ ВЕЋ ШЕСТ ПРЕМИЈЕРА, ЈОШ ТРИ У ПРИПРЕМИ

Од поклона до поклона

Адријана Лекуврер

После три драмске и једне оперске премијере које је Народно позориште приказало од почетка сезоне, Опера је крајем новембра својој публици подарила премијерну обнову Чилеине „Адријане Лекуврер“. У сценографији Александра Златовића и костимима Весне Радовић, режији Радослава Дорића коју су обновили Александар Николић и Стеван Марковић, а под диригентском палицом Ђорђа Павловића, наступили су солисти, Хор и Оркестар Опере. Све три досадашње представе испраће-

не су бурним овацијама, а у главним улогама су били Јасмина Трумбеташ Петровић, Наташа Јовић Тривић, Душан Плазинић, Миодраг Д. Јовановић...

На велику радост љубитеља балета, синоћ је одиграна премијерна обнова „Даме с камелијама“ коју је, на музику Вердијеве „Травијате“ у обради Ангела Шурева, на сцену вратила кореограф и аутор либрета, Лидија Пилипенко. У костимима Божане Јовановић и сценографији Бориса Максимовића, наступила је сасвим нова поставка играча: Ана Павловић – која је овом пред-

ставом прославила 20 година уметничког рада, те Јован Веселиновић, Милан Рус, Милош Маријан, Милица Јевић, Милош Исакловић и други, а дириговала је Весна Шоуц. На вечерашњој представи први пут наступају Мила Драгичевић, Јовица Бегојевић, Олга Олћан...

У току јануара очекују нас премијера једночиног балета „Songs“ у сценографији Маура Бигонзетија, те премијерна обнова Вердијеве опере „Бал под маскама“ у режији Божидара Ђуровића са Аном Зораном Брајовић као диригентом (више на странама 4 и 5).

У Драми су у току проба чувеног комада „Хеда Габлер“, Хенрика Ибзена. Представу режира Снежана Тришић, која је насловну улогу поверила Наташи Нинковић. Остале улоге тумаче Александар Ђурица, Олга Одановић, Анастасија Мандић, Љубомир Бандовић и Небојша Дугалић, а у ауторском тиму су и драматург Славо Милановић, сценограф Александар Денић, костимограф Катарина Грчић, композитор Ања Ђорђевић и др Љиљана Мркић Поповић која уобичава сценски говор. Премијера се најављује за почетак фебруара, на Сцени „Раша Плаовић“.

СРЕЋНИ
ПРАЗНИЦИ

ДОЧЕКАЈТЕ НОВУ ГОДИНУ
13. ЈАНУАРА УЗ
ГАЛА КОНЦЕРТ

У НАРОДНОМ ПОЗОРИШТУ

ПОЗОРИШНЕ
НОВИНЕ

ПОПУСТ

ПРИ КУПОВИНИ КАРТЕ

20%

I SOLISTI VENETI

Божићни концерт „Мелодија и виртуозност у италијанској музици“ популарног Камерног оркестра „I Solisti Veneti“ из Италије, одржан је на Великој сцени

16. децембра, под вођством маистра Клаудија Шимонеа. На програму су била дела Албинија, Богезинија, Чимарозе, Паганинија, Росинија и Вивалдија.

Р. П. Н.

ХУМАНИ ПАШЋАНОВЦИ

Пред препуном салом Велике сцене, 12. децембра је одржан још један у низу концерата Филхармоније младих „Борислав Пашћан“. Млади музичари су изводили дела Рахмањинова, Хачатуријана, Чајковског и Божића, а приход од улазница поклоњен је београдској деци са посебним потребама.

Р. П. Н.

ДОБРОТВОРНИ ГАЛА КОНЦЕРТ

Хуманитарни концерт Оркестра и Хора Опере Народног позоришта у Београду, на којем ће, под палицом познатог румунског диригента Кристијана Мандела бити извођене популарне нумере из опера, биће одржан 29. децембра на Великој сцени. Приход је намењен Асоцијацији „Жена плус“, која пружа помоћ женама и деци угроженима АИДС-ом, то јест куповини лекова, основних животних намирница, огрева, одеће, обуће, школског прибора за децу...

Р. П. Н.

У КОПЕНХАГЕНУ

Концертом наше оперске првакиње Сање Керкез, уз клавиру пратњу Невене Живковић, недавно је отворена Сцена „Мало позориште“ у оквиру Српског културног центра при Амбасади наше земље у Копенхагену. Публика је била у прилици да у извођењу нашег познатог сопрана чује популарне арије Рахмањинова, Чајковског, Вердија, Пучинија, Калмана и Беллинија...

М. Б.

СПОРАЗУМ О САРАДЊИ

Управник Народног позоришта Божидар Ђуровић и декан Факултета примењених уметности Владимир Костић потписали су 21. децембра Споразум о сарадњи којим се, између осталог, студентима са девет одсека, у оквиру наставе, омогућава учешће у областима стваралаштва којима се бави Национални театар. Координатори сарадње биће сценограф, проф. Герослав Зарић и управник Ђуровић.

М. Б.

О НАШОЈ ОПЕРИ У СВЕТУ

Промоција књиге „Опера Народног позоришта у Београду – инострана гостовања у 20. веку“ аутора Владимира Јовановића, одржана је 11. децембра на Великој сцени Народног позоришта. Ово капитално дело представља из-

ванредну музиколошко-театролошку студију о извођачким донетима Опере Народног позоришта у прошлом веку, те њиховој рецепцији на европском музичко-сценском простору и у Египту.

М. Б.

РЕПОРТАЖА | ПРЕДСТАВА ДЕРВИШ И СМРТ НА УСПЕШНОМ ГОСТОВАЊУ

Душе памте

Полазимо, на време, комбијем, пут Скопље. Без обзира што смо стешњени, а пут је дуг, расположење је добро. Колеге из Технике и већи део ансамбла стигли су предходног дана аутобусом. Успут се спомињу ранија гостовања у Скопљу. Са Наташом Нинковић разговарам о Хеди Габлер коју управо спрема. Слажемо се да је адаптација Снежане Тришић врло интелигентно урађена. Причам о истоименој представи коју давно видех на Сцени „Бојан Ступица“ са Цецом Бојковић у главној улози. Наташа је читала критику Јована Христића и говори ми колико јој је то било драгоцено, јер јој је потврдило где су „замке“ овог комада које је и сама слутила. Драги мој професор драматургије Вава, иако већ неко време није ту, поучава нас и даље тајнама позоришта. Путу-

јемо... Духовити Марко Николић и Миодраг Кривокапић чине да време путовања брже прође. Границе прелазимо без проблема и пре четири поподне смо испред хотела у Скопљу. Дочекује нас организаторка Ивана Ненадовић. Хотел је удобан, у пешачкој зони града и десетак минута хода удаљен

ЛУБИЛЕЈ У ДРАМИ

од позоришта. Љубазни и симпатични рецепционер нас дочекује неочекиваним питањем да ли желимо собе за пушаче или непушаче. Само Слободан Бештић узима ону за непушаче.

Представа почиње у осам сати и игра се на сцени Македонске опере и балета. Знатно раније смо сви у позоришту. Срећемо се са Николом Ристановским. Тихо уз-

шњим врским театрологом и Николином професорком на факултету. Јелена је већ два пута гледала представу у Београду и врло јој је драго што смо дошли у Скопље. Тихо узбуђење трепери и међу публиком. Сцена је одлично намештена, а сала од готово 800 места – препуна. Директор Технике, Малиша Ђурашиновић ми препричава свој „блиски сусрет“ са делом

буђење је међу свим глумцима. Скопска публика ће коначно видети свог Николу у представи „Дервиш и смрт“ (!). Сазнајемо и да је интересовање за представу било велико, могла се играти неколико дана. У публици је и премијер Македоније. Срећем се, накратко, са госпођом Јеленом Лужином, онда-

декора тог преподнева. Срећом, прошао је неповређен. Представа почиње. Првих десетак минута публика се још мало мешкољи, понеко закашље и... добро је! „Ухватили“ су их до последњег реда. Уживајући, по ко зна који пут, гледам представу... Фантастичним аплаузом публика поздравља пред-

Стота „Женидба“

Гогољева „Женидба“ 14. јануара слави стото извођење. Представу је режирао Славенко Салетовић, а премијера је била 4. новембра 2005. Превод Кирила Тарановског језички је адаптирала и сценски говор уобличио др Љиљана Мркић Поповић, драматург је био Славко Милановић, композитор Миролуб Аранђеловић Расински, а о сценском покрету је бринуо Пјер Рајковић. Премијеру су играли: Нада Шаргин (Агафја), Љиљана Благојевић (Арина), Нада Блам (Фјокла), Михаило Лађевац (Поткољосин), Владан Гајовић (Кочкарјов), Љубомир Бандовић (Кајгана), Зоран Тошић (Анучкин), Борис Пинговић (Жевакин), Лепомир Ивковић (Степан), Дејана Миладиновић (Дувашка).

Михајло Лађевац је за улогу Поткољосина добио Награду Народног позоришта, а представа је са запаженим успехом играна и на фестивалима: на Данима Зорана Радмиловића 2005. по мишљењу публике била је најбоља, а Лађевац је освојио „Златни брк“; на Данима Миливоја Живановића 2006. Лађевац је освојио Награду стручног жирија, а Нада Шаргин Награду публике, док је на Данима комедије 2007. Нада Шаргин освојила „Ђурана“, Михаило Лађевац

У СКОПЉУ

ставу и све глумце, од младог Марка Јанкетића до Наташе Нинковић и Љубе Бандовића. А онда излази Никола Ристановски. Гледам талас одушевљења који полази од првог реда и диже се, готово правилно, до последњег. Читава сала је на ногама. Дуг, дуг аплауз.

Госпођа Лидија Неделковска и градоначелник Општине „Центар“ Владимир Тодоровиќ, наши домаћини, одушевени су. Госпођа Лукина такође. Причамо о Николи Ристановском. Чудесан глумац. Слажемо се и да ова представа нема слабог глумачког места. Не слабог, ни осредњег!

Иза сцене дивно расположење! Тек сада сви признају да је ово гостовање друкчије од претходних. Били су узбуђени због Николе, помало бринули да ли постоји језичка баријера и да ли ће представа допрети до оволиког броја гледалаца у сали. Све је прошло одлично. Одлазимо на вечеру. Ту је Николина породица, колеге из позоришта и редитељ Слободан Унковски са супругом. Погледом, у једном тренутку, глумца Ристановског и редитеља Унковског у разговору и помислих: два истинска чаробњака театра, а тако претенциозни и скромни!

Сутрашњи дан почиње радно, конференцијом за новинаре која убрзо постаје опуштен и пријатељски разговор зачињен духовитим опаскама Бориса Пинговића, Зорана Тосића, Дарка Томовића и Ненада Стојменовића. Говорим о по-

себном месту представе „Дервиш и смрт“ у репертору Народног позоришта. Поред великог талента и рада који су у ову представу уложили сви њени ствараоци са Егоном Савином на челу, догодило јој се и оно нешто, оно кад Талија пролети и проспе свој златни прах, а онда представу публика гледа „на карту више“ и чак је и недобронамерни критичари хвале. Талија сваких неколико година пролети нашом Великом сценом и такве драгоцене представе с пажњом чувамо. Најстарија је Савинов „Кир Јања“ и такву дуго-

донији. Разговарамо о могућности ма будућих гостовања.

Друга представа је већ у шест поподне тога дана. Стижемо, на брзину, да попијемо кафу и разменимо утиске са Лидијом у кафеу хотела пре, јер одмах након представе путујемо за Београд. Наташа Нинковић и Александар Ђурица имају сутрадан пробу представе „Хеда Габлер“, Никола Ристановски и Танасије Узунковић пробају „Господу Глембајеве“ са Јагошем Марковићем, а Небојша Кундачина и Миодраг Кривокапић навече играју „Државне службенике“ на Сцени „Раша Плаовић“. Љуба Бандовић игра представу у Врању, а чини ми се и Слободан Бештић у Југословенском драмском.

Улазим у дупке пуну салу. Јуче сам успела да седнем на крајњу столицу, јер оне нису биле продаване због лоше визуре. Сада седим на степеницама. Вечерашња, непротоколарна публика, врло брзо почиње да дише заједно са глумцима као један организам. Готово је опипљив простор између сцене и сале у којој је осамстотина људи. Густина мудрих мисли и силних а тихих емоција Меше Селимовића је то. Глумци сигурни и тачни. Публика без даха... Ефемерност позоришног чина о којој се толико говори? Постоји на појавној равни, али сигурна сам да душе оних који седе у сали и оних који их у оваквој представи дарују са сцене дуго, дуго памте.

■ Молина Удовички-Фотез ■

Крај представе не удем баш најбоље да опишем. Комплетна сала је у секунди била на ногама аплаудирајући. Ухватих један поглед невестице Николе Ристановског и видех његов дубоки наклон публици.

вечност желим и представи „Дервиш и смрт“.

Новинари нас, заједно са љубазним домаћинима, дочекују и на пријему у Амбасади Републике Србије у Скопљу. Амбасадор нас поздравља бираним речима. Гостовање Народног позоришта са представом „Дервиш и смрт“ је заиста значајан културни догађај у Маке-

Награду Вечерњих новости за најбољег младог глумца, а Борис Максимовић и Миланка Берберовић су добили Награде за сценографију и костимографију. Представа је учествовала и на Првом фестивалу „Балканско позоришно пространство“ у Санкт Петербургу 2007, а Славенко Салетовић је овом режијом освојио Награду „Бојан Ступица“ (2007).

Током пет година сценског трајања, било је и измена у подели. Улогу Арине Пантелејмонове преузела је Соња Кнежевић, улогу Поткољосина једно време је играо и Иван Зекић, улогу Степана играју Гојко Балетић и Лепомир Ивковић, а улогу Кајгане Љубомир Бандовић и Лепомир Ивковић, док Кочкарјова сада тумачи Милош Ђорђевић. Представу је на матичној сцени и на гостовањима видело преко 23000 гледалаца.

■ Јелица Стевановић ■

РЕЧ ВИШЕ СА БАЛЕТСКОГ ГОСТОВАЊА

Приликом гостовања балетског ансамбла у Египту, са представом „Ко то тамо пева“, о чему смо писали у прошлом броју, присутнима се са сцене каирске Опере обратио и државни под-се кре тар египатског министарства културе Хосам Насар, који је између осталог казао: „Данас живимо у свету у којем свако тражи мирну луку, културно залеђе и идентитет – било прави, било вештачки. У томе нема ничег лошег, док год не за-

боравимо наш идентитет над идентитетима – људскост; а да није њега, остали идентитети се не би могли одржати. Управо тај идентитет нам омогућава да гледамо балет попут овог и да му се дивимо, аплаудирамо и поздрављамо лепоту свуда и за сва времена, упркос нашим разликама и различитим културним наслеђима. И да запамтимо да је лепота у нама, и да нас чини бољим и лепшим људима“.

ИЗЛОЖБЕ
● ПРВА ПОСТАВКА
Аутор Зорица Јанковић

● САВРЕМЕНА КОСТИМОГРАФИЈА И
СЦЕНОГРАФИЈА НА СЦЕНИ
НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА
Приредила Олга Мрђеновић

РЕПЕРТОАР | ЈАНУАР

СУСРЕТИ
18. 1. | 18.00 РАДМИЛА БАКОЧЕВИЋ
26. 1. | 18.00 ПАВЛЕ МИНЧИЋ

СЕЋАЊА
11. 1. | 18.00 МИРА САЋИНА

ПРОМОЦИЈЕ
25. 1. | 12.00 СТЕНЛИ ВЕЛС „ШЕКСПИР И ДРУЖИНА“
29. 1. | 12.00 РАШКО В. ЈОВАНОВИЋ „ОД ИСТОГ СЛУШАОЦА I-II“

КОНЦЕРТИ
27. 1. | 18.00 МИЛЕНА СТАНИШИЋ, ХАРФА

ОТВОРЕНА ВРАТА
22. 1. | 11.00, 13.00

Музеј Народног позоришта у Београду: Тел: 328 44 73

АКТИВНОСТИ У МУЗЕЈУ

У оквиру нових активности Музеја Народног позоришта, током децембра су уведени циклуси „Сусрети“, „Сећања“, „Промоције“ и „Концерти“. Први Сусрет био је са признатим балетским уметником и педагогом Жарком Пребилом, а неколико дана касније, са бројном публиком се дружила и некадашња оперска првакиња, Бреда Калеф. Славна руска балерина Маја Плисцакаја и њено гостовање у Београду су били тема Сећања, док је у оквиру Промоција представљено издаваштво Позоришног музеја Војводине и потписан Протокол о сарадњи ове институције и Националног театра. Концерт је одржао наш познати флаутиста, Љубиша Јовановић.

М. Б.

ПЕЧАТ БРЕДИ КАЛЕФ

Управник Божидар Ђуровић уручио је Бреди Калеф Симоновић Печат Народног позоришта, који се додељује поводом посебног доприноса животу и раду наше куће. На

свечаности одржаној 8. децембра, уочи оперске представе „Адријана Лекувер“, Ђуровић је рекао да ово признање поклања „дама које дуго није било на сцени, али која је оставила неизбрисив траг не само у Опери Народног позоришта, већ у оперској уметности уопште“.

Р. П. Н.

ОТВОРЕНА ВРАТА

Акција „Отворена врата Народног позоришта“, у оквиру које је по први пут могао да се обиђе и новоосновани Музеј Народног позоришта, који је од отварања 22. новембра посетило већ неколико хиљада људи, одржана је у суботу 18. децембра у терминима од 11 и 13 часова. Цена улазнице износила је 50 динара.

Р. П. Н.

РАЗГОВОР С ПОВОДОМ – АНА ПАВЛОВИЋ

Делић савршенства

Двадесет година Ваше уметничке каријере, са нашег гледалишта, прошло је као трен. Ипак, зна се колико је то учења, вежбања, проба, представа... Свакодневни физички и психички рад. После тог богатог сценског искуства сигурно имате изграђен сопствени поглед на уметничку игру...

Кад направим осврт на досадашњу каријеру и сама се изненадим и запитам да ли је могуће да је већ толико година прошло?! Не кажем то са сетом, већ годинама „заробљена“ у том чаробном свету игре, живим од представе до представе, од премијере до премијере и тако одмичу сезоне... Балет је за мене увек представљао потребу, на неки начин исконску, и зато сам опстала и опстајем све ове године, пењући се полако ка врху. Није увек било лако и заиста јесте трновит пут до успеха. Позориште је храм уметности и има нечег ритуалног и узвишеног у њему. Балетску уметност је тешко описати и дефинисати јер саставни део игре је чаролија, а она настаје у интеракцији балетских играча са публиком. Игра је на неки начин отелотворење музике, истински језик тела који допире из несвесних дубина бића. Наравно да иза тога стоји велики рад, свакодневни, тежња за идеалним у потрази за делићем савршенства који нам стално измиче и тера нас да идемо даље...

Одиграли сте низ солистичких и првих улога у класичном, неокласичном и савременом играчком репертоару. Сваком лику давали сте несебично део своје уметничке личности. Како стварате своје улоге, да ли их најпре обликујете са техничке стране, па затим емоционално, или то чините упоредо?

Рад на новој улози увек је инспиративан. Са сваком улогом сам добијала неку нову димензију своје личности

и самим тим усавршавала себе као уметника. Наравно, велика је разлика како сам градила улогу, на пример пре десет година и како то радим сада. Са зрелошћу уметник постаје свеснији свог постојања на сцени и у односу на то ради улогу понекад и до најситнијих детаља. У процесу рада мени је веома битно да су са мном људи којима веру-

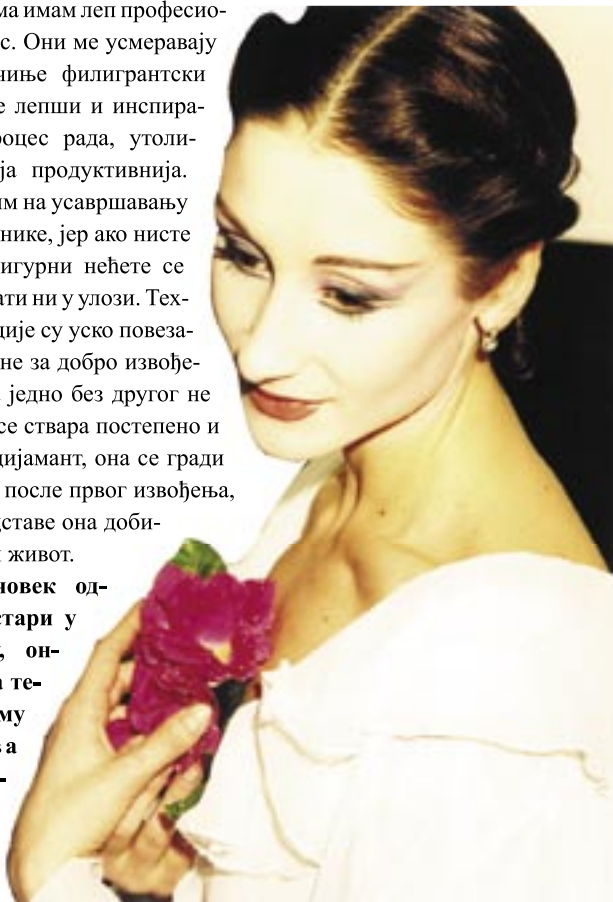
јем, са којима имам леп професионални однос. Они ме усмеравају и тада почиње филигрантски рад. Што је лепши и инспиративнији процес рада, утолико сам и ја продуктивнија. Много радим на усавршавању играчке технике, јер ако нисте технички сигурни нећете се добро осећати ни у улози. Техника и емоције су уско повезане и обавезне за добро извођење, тако да једно без другог не иде. Улога се ствара постепено и бруси као дијамант, она се гради и годинама после првог извођења, и кроз представе она добија свој нови живот.

Када човек одраста и остари у позоришту, онда је веома тешко да му представа измами сузе. То ми се десило само два пута, када сам слушала непоновљиву певачку и глумачку интерпретацију Мирослава Чангаловића, у сцени са ветрењачом из Маснеовог „Дон Кихота“, и недавно – кад ме је исто тако до суза потресла Ваша игра у дуету са Јованом Веселиновићем у „Франчески да Римини“. Јесте ли, можда, у некој другој улози осетили колико Ваша игра снажно прелази позоришну рампу?

Пошто је улоге које маме сузе, и оне које прелазе рампу са ведрије стране. Прећи рампу, значи допрети до гледаоца,

извести дневнице, ко осећања, уздах, сузе.

га из свакоизмамити неће – смех, Никада нећу

заборавити када ми је један господин пришао после представе „Жизела“ и рекао: „Ви сте ме натерали да плачем као мало дете, а верује да ни сузу нисам пустио десет година“. То је за мене био велики комплимент. Увек сам себи говорила, нека и један гледалац после представе оде кући испуњен и срећан, ја ћу бити задовољна. Представу „Дама са камелијама“ у кореографији Лидије Пилипенко сам у процесу рада изабрала за свој јубилеј управо због јаког драмског набоја ове улоге, која ме је дан за даном обузимала, и

искрено се надам да ће бити суза, али у гледалишту.

Реците ми, молим Вас, шта бисте после 20-годишњег искуства, као првакиња београдског Балета, саветовали девојци која жели да се упише у балетску школу и посвети се уметничкој игри?

У данашњем брзом времену, када на неки начин водимо инстант животе, желела бих да им поручим да буду стрпљиве, да пуно раде на себи, да се ништа не може направити преко ноћи. Имајте своје снове и следите их корак по корак. Нађите меру у свему, волите и негујте ову тешку, али дивну професију.

■ Милица Зајцев ■

(Одломак из књиге у припреми „Игра што живот значи 3“)

ЈОШ ЈЕДНА ПРЕМИЈЕРНА ОБНОВА У ОПЕРИ

Повратак „Бала“

На београдској сцени Вердијев „Бал под маскама“ је први пут игран 22. фебруара 1927. године, у преводу Станислава Биничког, под диригентском палицом Ивана Брезовшека, у режији Теофана Павловског, декору и костимима Владимира Загородњука, са кореографијом Фјодора Васиљева. Критика је реаговала сасвим неочекивано – управо што је на репертоар постављено још једно Вердијево дело, и то „трећеразредно“. Стручна јавност је желела домаћи и словенски репертоар, истовремено

од 18. октобра 1972. до 17. децембра 1975, и за то време је приказана 22 пута. Премијеру је дириговао гост из Милана, Нино Верки. Певали су Звонимир Крнетић, Никола Митић, Радмила Бакочевић, Ђурђевка Чакаревић, Гордана Јевтовић, Душан Јанковић, Живан Са-

рамандић и други. Сценограф је био Владимир Маренић, костимограф Љиљана Драговић, а кореограф Јован Деспотовић.

Дејан Миландиновић је ову оперу режирао 1979, а играле су две премијере, 22. и 24. децембра. Дириговао је гост Корнел Траилеску, сценографију је потписао Петар Пашић, костимографију Божана Јовановић, а певали су Предраг Протић и Звонимир Крнетић, Никола Митић

Љубитељи опере ће поново имати прилике да уживају у Вердијевој опери „Бал под маскама“, у режији Божидара Ђуровића, чије се извођење најављује за 29. јануар. У главним улогама наступају: Катарина Јовановић, Хон Ли, Марко Калајановић, Софија Пижурица и Јелена Влаховић. Оркестром ће дириговати Ана Зорана Брајовић.

се задржала на репертоару до окупације, одиграна је преко 50 пута, а Радио Београд ју је директно преносио чак четири пута.

После ослобођења, „Бал под маскама“ је постављен 6. јануара 1951. у режији Јосипа Кулунџића. Диригент је био Крешимир Барановић, сценограф Станислав Беложански, кореограф Јелена Вајс, а хорове је спремио Милан Бајшански. Подела – врхунска: Александар Маринковић, Станоје Јанковић, Зденка Зикова, Меланија Бугариновић, Софија Станковић, Бранислав Пивнички и Мирослав Чангаловић. И поново је постављено питање зашто „Бал под маскама“, али критика овог пута ништа не замера Вердијевом делу, већ сматра да у ансамблу нема одговарајућих тумача. Ова поставка је играна 15 сезона, укупно 50 пута.

Парадоксално, режија Јована Путника је, упркос добрим критикама, играна свега три године,

и Владета Димитријевић, Милка Стојановић и Бреда Калеф, Гордана Јевтовић и Миска Шћепановић, Душан Јанковић и Александар Веселиновић... Представа је играна све до 1991, укупно 36 пута.

Премијера у режији Божидара Ђуровића је била 22. јануара 2005, дириговао је Бојан Суђић, сценограф је био Александар Златовић, костимограф Љиљана Орлић, а сценски покрет је поставио Фрид Карајица. Улоге су спремане у дуплој подели: Душан Плазинић и Јанко Синадиновић, гост Нико Исаков и Никола Митић, Катарина Јовановић и Вишња Павловић Дракулић, Софија Пижурица и Гордана Томић, Јелена Влаховић и Наташа Јовић Тривић, Вук Матић и Горан Крнетић, Драгољуб Бајић и Свето Кастратовић и други. До сада, представа је одиграна 19 пута, пред скоро 8000 гледалаца.

■ Јелица Стевановић ■

ИНТЕРВЈУ – АШХЕН АТАЉАНЦ

Снови ми се увек остварују

Прве балетске кораке направила је у осмој години живота. Од тада, па до данас, у скоро две и по деценије више него успешне каријере, нанизала је сијасет великих солистичких улога којима је одушевљала публику не само на нашој, већ и на бројним међународним сценама. Ових дана поново је у Народном позоришту, некадашњој матичној кући, где спрема једночине балет „Songs“, чија је премијера планирана за 25. јануар на Великој сцени.

„После паузе од 15 година, поново живим у Београду и веома ми је драго што сам ту“, каже у интервјуу за Позоришне новине и додаје: „Иначе, одувек сам желела да играм ‘Songs’, зато што је то посебан балет, а веома сам срећна и због чињенице што је кореографију урадио Мауро Бигонзети, са којим сам годинама сарађивала“.

Због чега је „Songs“ посебан?

Не знам како бих вам рекла. Човек реагује, онако, у три димензије... Тешко ми је да вербално објасним због чега ми се допада. У сваком случају, тај балет је, бар за мене, веома изазован.

По одласку из Народног позоришта, 1993, прво прелазите у Државну баварску оперу у Минхену, а неколико година касније постајете солиста ансамбла Берлинске државне опере. Како данас гледате на тај период?

Из Београда сам први пут отишла из приватних разлога, али сам се врло брзо вратила. Долазак у Берлин није ми донео ништа посебно, ново. И тамо сам затекла једну врло конзервативну средину. Иако сам радила са врхунским стручњацима, поново сам се срела са класичним театром и класичним репертоаром. С обзиром да се веома мало тога сводило на неокласику, решила сам да пресечем. Можда се не бих одлучила на тај корак да сам имала могућности да радим нешто друго. Али, после 13 сезона, стварно ми је било доста класике.

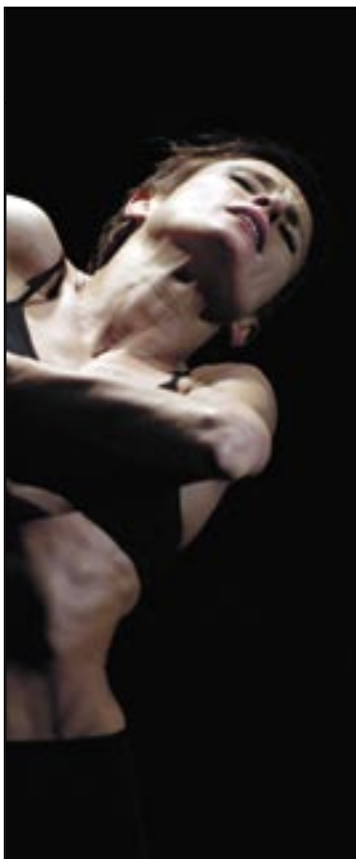
Чланица једне од десет најбољих светских трупа савременог плеса, италијанског „Атербалета“, постали сте 2000. године. Већина критичара једногласна је у оцени да ту настаје ваш играчки и животни препород.

То су најлепше године моје каријере. Жао ми је што и раније нисам отишла у неку компанију попут „Атербалета“. Италија ме је

много променила. Та земља ми и сада много недостаје, начин живота, храна, клима, људи...

Реч је о значајним променама и у приватном и професионалном смислу?

Цена успеха? Овај посао цупите није лак, али оно чиме вам узвраћа чини да заборавите све потешкоће које собом носи. Понекад вам се чини да немате снаге да идете даље, али кад тај период прође, схватите да је баш то искуство учинило да будете особа која сте данас. То је непроцењиво искуство.

То је нешто што не може ни да се раздвоји. Проводећи толико времена у сали, на сцени, путовањима... хтели то или не, ви постајете део тога, а оно део вас. Наша трупа је девет месеци годишње била на путу. Заједно смо радили, путовали, играли, излазили у ресторане... Били смо као породица.

Радили сте са најбољим кореографима и играчима. Ко је од њих оставио најјачи утисак?

Мауро Бигонзети. Можда и Ицик Галили, али са њим сам радила само једну представу. Дефинитивно, Мауро.

Из угла вашег искуства, каква је у овом тренутку потенцијал нашег балетског ансамбла?

Он има заиста велике потенцијале, али, можда, недовољно искоришћене.

Да ли сте задовољни досадашњом каријером?

Веома сам задовољна оним што сам постигла. Морам да признам да ми се остварују снови. Сигурна сам да ће и даље тако бити.

Прве балетске кораке направили сте у осмој години живота, са 16 година постајете професионалац, а у 17 најмлађи солиста балета у историји Народног позоришта. До када планирате да останете „на врховима прстију“?

Сазнаћете. Опростићу се од балета, али (смех) нећу да вам кажем када. Тренутно имам много посла, а у следећих годину дана бићу јако, јако заузета.

■ Микојан Безбрадица ■

САРАДЊА СА ДАНЦИМА

Божидар Ђуровић се у Копенхагену сусрео са уметничким директором Дrame Данског краљевског позоришта (The Royal Danish Theatre) Еметом Фрајгенбергом, и том приликом, у отвореном и срдачном разговору, разматране су могућности о будућој сарадњи ове две културне институције. Током сусрета који је организовала њена екселенција,

амбасадорка Србије у Данској госпођа Вида Огњеновић, било је говора о разменама драмских представа која би се реализовала по сличном принципу који Народно позориште од 2004. негује са „Драматеном“ из Стокхолма. Детаљи сарадње ће бити прецизирани у априлу или мају следеће године, када ће директор и драматург овог угледног данског позоришта бити наши гости.

М. Б.

ПРИЗНАЊЕ ИЗ БЕЧА

Председник Заједнице српских клубова у Бечу, Борисав Капетановић, уручио је 8. децембра управнику Народног позоришта у Београду Божидару Ђуровићу „Златну плакету“ тог удружења. Признање је додељено поводом 40 година постојања Заједнице, а уручено је са малим закашњењем, с обзиром да Ђуровић због обавеза у Позоришту није могао да присуствује свечаној академији која је недавно одржана у Бечу.

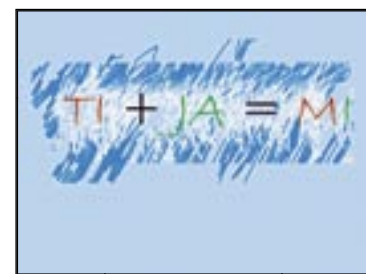
М. Б.

ПОМОЋ КРАЉЕВЧАНИМА

У претходних месец дана, више српских театара из Београда и унутрашњости уплатило је на рачун Краљевачког позоришта око милион и по динара, док је из дијаспоре стигла помоћ у износу од десетак хиљада евра, речено је недавно на конференцији за новинаре одржаној у Народном позоришту. На рачун Краљевчана (840-705668-52, сврха уплате: Помоћ за санацију позоришта) наше позориште је уплатило приход од представа „Рибарске свађе“ и „Загонетне варијације“.

Р. П. Н.

МИ СМО ЦЕО СВЕТ

Београдска премијера представе „Ми смо цео свет“, у организацији Координационог тела Владе Републике Србије за општине Прешево, Бујановац и Медвеђа, у сарадњи са Владом АП Војводина, одржана је 17. децембра на Сцени „Раша Плаовић“. Овај тинејџ поп спектакл, по мотивима Шекспирове драме „Ромео и Јулија“ и у режији Александра Лазића, изводи 28 средњошколаца различитих националности из Прешева, Бујановца и Кикинде – на осам матерњих језика.

Р. П. Н.

ДОНАЦИЈА СТАРОГ ГРАДА

Градска општина Стари град у Београду, поклонила је Националном театру најсавременији систем за видео надзор, чија уградња је завршена 9. децембра. Ова скупочена опрема омогућава континуирано праћење и снимање свих виталних простора у згради, чиме је знатно појачан степен безбедности не само уметника и запослених, него и публике.

Р. П. Н.

ЛИЧНОСТИ БЕОГРАДСКОГ БАЛЕТА (13) | ПИШЕ МИЛИЦА ЗАЈЦЕВ

ФЕЉТОН

Театарска душа Жарка Пребила

Балетски првак, педагог и кореограф Жарко Пребил, рођен је у Сплиту, школовао се у Загребу у класи Милорада Милета Јовановића, а усавршавао се у балетском студију при ХНК Загреб код Ане Роје. Стални ангажман је добио у ХНК Загреб у 17. години, а дебитовао је као Мирко у „Ђаволу на селу“ и Циганин у „Лицитарском срцу“, 1951. Четири године доцније постаје солиста Балета Народног позоришта у Београду где остварује низ веома запажених солистичких и главних улога. Висок, веома лепо грађен, плавокос, плавих изражајних очију, складне класичне играчке технике, он је у београдском ансамблу оставио упечатљив уметнички траг. Био је глумачки веома убедљив, а играчки беспрекоран као Бесмртни Кашчеј у „Жар птици“, отмен и романтичан принц Алберт у „Жизели“, лаконог у скоковима и окретима у ваздуху као Бен у „Лабудовом језеру“ (1960). Следећих година, истакао се у ставовима брзог темпа ефектним скоковима у Бизеовој „Симфонији“, у „Двобоју Танкреда и Клоринде“ је потврдио своје разноврсне интерпретаторске могућности, у „Копелији“ је био полетни Франц, а у балету „Пепелуга“ је испољио завидну елеганцију покрета и спретност при

извођењу технички тежих играчких фигура... У Београду је највише радио у поставкама Димитрија Парлића и Вере Костић.

Био је драгоцен партнер примабалеринама Душки Сифниос, Јованки Бјегојевић, Катарини Обрадовић, Мири Сањиној, Вишњи Ђорђевић... Он и Душка Сифниос били су први југословенски играчки пар који је гостовао на сцени Болшој театару у Москви (1966), а релативно кратку али богату играчку каријеру је завршио 1968, гостујући са Јованком Бјегојевић у Киров театру у тадашњем Лењинграду, те у Кијеву и Ташкенту. Са београдским Балетом је наступао у многим светским културним центрима и на фестивалима, својим креацијама доприносили успеху овог ансамбла у раздобљу које данас називамо „златним“. Самостално је гостовао и у Баку, Тбилисију, Харкову, Одеси и Ослу, а са ансамблом сарајевског Балета у Италији и Бугарској. Краће време је био члан трупе „Ballet de Paris“ Милорада Мишковића.

Његову даљу каријеру је поделила стипендија Секретаријата за културу Београда, захваљујући којој се 1965/66. усавршавао у Болшој театару, после чега престаје активно да игра и наставља студије на Државном позоришном институту у Москви, познатом Гитису, где

је дипломирао на одсеку за педагогију и кореографију и стекао научно звање магистра уметности.

Кореографијом је почео да се бави 1968, а његове цењене поставке су: „Жизела“ у Риму и Напуљу, „Силфиде“ у Напуљу, „Пепелуга“ и „Крцко Орашчић“ у Риму, „Лабудово језеро“ у Амстердаму, „Дон Кихот“ у Напуљу и Риму. У Буенос Аиресу је „Дон Кихота“ и „Крцка Орашчића“ обнављао чак 17 пута. У Београду је, до сада, поставио „Крцка Орашчића“ и „Силфиде“ (1977). Био је директор Балета и Балетске школе у Напуљу и Сан Карлу (1986–1988), а од 1978. до данас је стални педагог Италијанске академије за игру у Риму.

Од домаћих признања издвајамо Награду за најбољег солисту у класичним балетима на Фестивалу у Љубљани 1960, те Награду за животно дело (УБУС, 2010). У Италији је носио звање Кавалера Републике Италије за педагошки и кореографски рад (2003), Златне медаље за заслуге у култури и школству, Premio delle muze за заслуге у неговању класичног балета, као и Годишње награде за педагошки рад у класичном балетском

репертоару. Недавно је у новоотвореном Студију при београдском Балету почео да држи предавања на курсу методике класичног балета, намењеном будућим педагозима.

(наставиће се)

ТЕАТАРСКА ПИТАЊА

Позориште у средњовековној Србији

Позоришне новине су објавиле причу о извођењу средњовековних драмских приказа, пасија, у Немачкој, у Оберамергауу, што је поставило питања да ли је у то доба и код нас било каквих театарских игара, на која овим текстом покушавамо да одговоримо. Из тог времена нам је остало грађевинарство од којег потичу најрепрезентативнији, докази високог домета архитектонско-грађевинског умећа. Из ликовне баштине остале су осликане представе замишљених духовних личности, портрети наших владара и прикази живота. Сачуване су црквене књиге, преводи, закони, повеље, као и докумената за упознавање музике.

О позоришту се, међутим, мало зна. Има ли трагова о било каквим театарским догађајима и њиховим реализаторима, глумцима? При обради ове теме најпре морамо поћи од чињенице да тамо где је било глумца, било је и публике – десило се позориште. Затим, треба рећи да је једини циљ тадашње

позоришне игре био да разоноди гледалиште, као и да су сви остали, допунски елементи (пре свега литерарни) у средњем веку били скоро непознати и непотребни. Омеђени таквим мерилима сагледавамо, схватамо и прихватамо писане и ликовне доказе о постојању театра средњовековља међу Србима.

У двема књигама, преводима са грчког језика, из Византије: „Крмчији“ и „Синтагмату“, тзв. „Номоканонима“, збиркама црквених прописа из доба цара Душана (XII–XIII века) налази се богата збирка термина који се односе на позориште: шпилман рекше глумец, ашче јест плесц, гоудец, свиралник... Не сме се позориште гле-

дати, творити позоришча, вхидити в позоришта, на позориште игри створит. Мирским човеком играти не подобно, ни штилманом бити, ни позоришче гледати, на позоришче взидет... Немогуће је да

је таква множина израза измишљена само ради превода, а да нису већ претходно означавали помешно, јер би били нејасни. „Шпилмани“ су долазили и играли понајпре ради Саса – рудару у нашим рудницама. Позоришну игру и глумце помињу и други извори. У попису дужника дубровачком лихвару са седиштем у Новом Брду, налазе се имена тројице Срба, уписаних као „глумци“. Тај назив се помиње и у књигама

из архива Дубровника, где су наши забављачи гостовали.

Православна црква, велики противник тих наступа, оставила нам је фреску о представи четири комичара испред Христа, названу „Ругање Христу“, насликану у цркви-задужбини српског краља Уроша II, у Ст. Нагоричину, у данашњој Македонији. И на другим фрескама, на пример у Дечанима, налазе се прикази група забављача са музичким инструментима. У књизи „Српска Александрида“, из XV века, налази се цртеж који представља глумце. У „Похвали Симеону и Сави“, Теодосије помиње скопско мрско позориште које на улици скрива ум и упропаштава душе празноверног света који пожези, ветру и прашини гледа и слуша ђаволе песме и ружне речи.

Нема сумње да су игра, плес, глума, дакле позориште – постојали у Срба још у средњем веку. Остаје питање зашто се историчари театра овом темом, као значајним сегментом наше баштине, ретко баве.

■ Др Жорж Поповић ■

IN MEMORIAM

МИРА САЊИНА
(1924–2010)

Напустила нас је првакиња Балета и кореограф, Мира Сањина. По завршеном школовању у Загребу и Бечу, долази у Београд. Посебно се издвајају њене интерпретације улога у балетима „Шехерезада“, „Балада о једној средњовековној љубави“, „Тројоги шешир“, „Ђаво на селу“, „Љубав чаробница“, „Шпански капричо“... Била је врсна интерпретаторка шпанског и домаћег фолклора, а њена Биљана у Христићевој „Охридској легенди“, коју је у Београду и на бројним гостовањима играла више од три стотине пута – ушла је у легенду. Сетимо се и њених кореографија: прайзведба „Баладе о месецу луталици“, „Валпургина ноћ“, „Саломе“... По повлачењу са сцене успешно је водила студио за модерну игру. Колеге су јој 2008. доделиле Награду за животно дело.

J. С.

ЗЛАТА СЕСАРДИЋ
(1918–2010)

Примadona у пензији, Злата Сесардић, била је чланица београдске и новосадске Опере. Као уметница лепог гласовног материјала великог обима, изванредне сценске појаве и знатних глумачких способности, остварила је низ главних ликова у операма страног и домаћег репертоара, међу којима се истичу насловне улоге у Пучинијевој „Тоски“ и Маснеовој „Манон“, у Вердијевим делима „Трубадур“, „Бал под маскама“, „Отело“ и „Дон Карлос“... Запажена је и као солисткиња у извођењима великих ораторија, реквијема и кантата. Добитник је већег броја значајних награда, а од прошле године и вредног признања – Печата Народног позоришта.

Ж.Х.